

IV. PROGRAMY HOMILETYCZNE? ROK LITURGICZNY

Postępować w nowości życia z Chrystusem
Chrystus - wiara - chrzest
1996/1997

Z Biuletynu Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Okres Wielkiego Postu

Doroczna celebrowanie paschalnego misterium Chrystusa, który umarł i zmartwychwstał, jest szczytem roku liturgicznego (KL 5). Celebrowanie ta, mając swe centrum w Triduum paschalnym, rozciąga się na pięćdziesiąt dni okresu wielkanocnego i rozpoczyna okresem czterdziestnicy (Wielkiego Postu), czasem szczególnie odpowiednim do ukazania we właściwym świetle jednego z tematów pierwszego roku przygotowania do Wielkiego Jubileuszu, jakim jest "ponowne odkrycie chrztu jako fundamentu życia chrześcijańskiego" (Tertio Millennio adveniente, 41). Zaleca się więc, aby w III, IV i V Niedzielę Wielkiego Postu tego roku posłużyć się czytaniem biblijnymi z roku A, które przedstawiają tematykę związaną w tradycji starożytnej z ostatnią fazą przygotowania katechumenów: przez wodę chrztu (III Niedziela) chrześcijanin dochodzi do światła Chrystusa (IV Niedziela) i otrzymuje od Boga życie (V Niedziela). W te trzy niedziele proponowane itinerarium opiera się właśnie na czytaniach cyklu A.

I Niedziela Wielkiego Postu - 16 II 1997

"Drogi Twe, Panie, to łaska i wierność" (Ps 25, 10).

Bóg, który jest wierny, w sposób nieodwołalny zobowiązał się trwać w przymierzu z człowiekiem: "Zawieram z wami przymierze" (Rdz 9,11). Przymierze, które Bóg zawiera z Noem, ma charakter kosmiczny, uniwersalny, "ekumeniczny", i dotyczy całego stworzenia "podniesionego" i jakby "odrodzonego" przez potop (por. Rdz 9,15). Boża oferta przymierza, decydująca dla zbawienia człowieka, została zaktualizowana w Chrystusie. On "raz umarł za grzechy, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby was do Boga przyprowadzić" (1 P 3, 18). To wydarzenie zbawcze realizuje i personalizuje się w chrześcijańskim chrzcie, który jest udziałem w zbawieniu już dokonanym w Jezusie ukrzyżowanym i zmartwychwstałym. Odpowiedź, do której człowiek jest wezwany, aby pozwolić na działanie zbawcze Boga w nim, jest syntetycznie wyrażona słowami Jezusa: "Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię" (Mk 1,15).

II Niedziela Wielkiego Postu - 23 II 1997

"To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie" (Mk 9,7).

Przykład Abrahama, który gotowy jest złożyć w ofierze swego syna (Rdz 22,1-2.9.10-13.15-18), zapowiada najwyższy dar Ojca, który "własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał" (Rz 8,32). Tak jak syn Abrahama, Jezus przeżywa tajemnicę śmierci i życia. Absurdalność śmierci na krzyżu oświecona jest tajemnicą Przemienienia (Mk 9,2-10). Wiara chrześcijańska wzywa do otwarcia się na Bożą logikę i akceptowanie paradoksów: "To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie" (Mk 9,7). Wiara karmi się posłusznym słuchaniem słowa Bożego.

III Niedziela Wielkiego Postu - 2 III 1997

"Daj mi tej wody, abym już nie pragnęła" (J 4,15).

Biblijny temat wody, obecny w perykopie ewangelicznej, jest centralny w liturgii tej niedzieli. Woda chroni nas od niebezpieczeństw pustyni życia ziemskiego, przez którą wędrujemy pośród tysięcy trudności, jak w czasie Izraela (por. Wj 17,3-7). Woda wypływająca ze skały i

gasząca pragnienie Izraela na pustyni zapowiada wodę, która daje życie wieczne (J 4,14): Jezusa Chrystusa, Mesjasza (por. 1 Kor 10,4). Dzięki wierze w Niego otrzymaliśmy usprawiedliwienie, "jesteśmy w pokoju z Bogiem" i żyjemy w "nadziei chwały Bożej" (Rz 5,1-2). Wiara ta "przez chrzest otrzymuje swoją doskonałość" (Św. Bazyli, Liber de Spiritu Sancto, 12 PG 32,117-118).

IV Niedziela Wielkiego Postu - 9 III 1997

"Kto idzie za Mną, będzie miał światło życia" (J 8,12).

Dzisiejsza liturgia jest skoncentrowana na biblijnym obrazie światła. W opowiadaniu o niewidomym od urodzenia Jan opisuje (9,1-41) w dramatyczny sposób dwie postawy: niewidomego, który dochodzi do światła w ciele i do wiary w Chrystusa ("Wierzę, Panie!" J 9,38), i żydów, którzy coraz bardziej zamykają się na światło wiary w Chrystusa. Przez chrzest przeszliśmy z ciemności grzechu do światła, którym jest Chrystus, ponieważ wyniesieni do godności synów i konsekrowani namaszczeniem królewskim (por. 1 Sm 16,13) żyjemy zawsze jako "synowie światłości", co oznacza działanie we "wszelkiej prawości i sprawiedliwości, i prawdzie" (Ef 5,9).

V Niedziela Wielkiego Postu - 16 III 1997

"Kto wierzy we Mnie, nie umrze na wieki" (J 11,26).

W tę niedzielę temat śmierć - życie proponuje tematykę chrztu jako wielkiego przejścia ze śmierci do życia. Ezechiel w wizji ożywienia wyschłych kości przepowiada Izraelowi przyszłe życie. Cud jest dokonany przez Ducha Pana: "Udzielę wam mego ducha po to, byście ożyli" (Ez 37,14). Przywrócony do życia Łazarz (J 11,1-45) antycypuje zmartwychwstanie Chrystusa i tych, w których zamieszkał Jego Duch: "mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych" (Rz 8,11). Zmartwychwstanie, czyli zwycięstwo nad grzechem i śmiercią, nowe życie, które jest nam dane przez wiarę i chrzest - jest samym Chrystusem: "Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem" (J 11,25). Dlatego chrzest jest także gwarancją przyszłego zmartwychwstania wszystkich wierzących w Chrystusa.

Niedziela Palmowa Męki Pańskiej - 23 III 1997

"Aby wszelki język wyznał, że Jezus Chrystus jest Panem" (Flp 2,11).

W bogatej treści liturgii tej niedzieli zawarty jest - obok epizodu triumfalnego wjazdu Jezusa do Jerozolimy - opis Męki według Marka (14,1-15,47). W tym obszernym tekście wskażmy te miejsca, które można połączyć z tematyką tego roku przygotowania do Wielkiego Jubileuszu. W surowym opisie Marka widzimy, z jednej strony, zapisaną trudną drogę wiary pierwszych uczniów, z drugiej zaś, w trakcie opowiadania, postępujące podkreślanie tytułów mesjańskich, które znajduje swój punkt kulminacyjny w otwartym wyznaniu wiary przez setnika: "Prawdziwie, ten człowiek był Synem Bożym" (Mk 15,39). My także jesteśmy wezwani przez św. Pawła do głoszenia, "że Jezus Chrystus jest Panem" (Flp 2,11).

Wielkanoc i Okres Wielkanocny

Niedziela Wielkanocy - 30 III 1997

"W tym dniu wspaniałym wszyscy się weselmy".

Itinerarium wielkopostne prowadzi wiernych do celebracji Wigilii Paschalnej. Posiada ona sens chrzcielny, dlatego wypada, aby takie jej znaczenie było respektowane nie tylko przez odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, lecz także przez faktyczną celebrację kilku chrztów. Wszystkie tematy chrzcielne występujące w okresie Wielkiego Postu powinny więc włączyć się w "matkę wszystkich wigilii". Kościół zaprasza nas w tym roku do odkrycia chrztu jako korzenia i fundamentu naszego bycia chrześcijaninem, według słów Apostoła: "Bo wy wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa" (Ga 3,27; por. Tertio Millennio adveniente, 41).

W Niedzielę Wielkanocy czytania Mszy w dzień mają odniesienie do pustego grobu (J 20,1-9) i świadectwa Piotra (Dz 10,34a.37-43), zapraszając jednocześnie do odnowienia naszej

wiary w "Żyjącego" i dostosowania naszego postępowania do otwartej dla nas wszystkich przez zmartwychwstanie Chrystusa perspektywy nowego życia: "Jeśliście więc razem z Chrystusem powstałi z martwych, szukajcie tego, co w górze, gdzie przebywa Chrystus zasiadając po prawicy Boga" (Kol 3,1).

Niedziele Wielkanocy ukazują się jako czas jednolity, przeznaczony do pojmowania, pogłębienia i promieniowania obecności zmartwychwstałego Chrystusa w Jego Kościele i w świecie. Jest to okres charakteryzujący się tą samą radością, którą przynosi Wielki Jubileusz: "Kościół raduje się ze zbawienia" (por. Tertio Millennio adveniente, 16).

II Niedziela Wielkanocy - 6 IV 1997

"Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli" (J 20-29).

Liturgia tej niedzieli zaprasza nas do refleksji nad "trudną" wiarą uczniów w Zmartwychwstałego Pana, zwłaszcza u św. Tomasza (J 20,19-31). W tym kontekście jesteśmy wezwani do ponownego odkrycia i ożywienia naszej wiary w obecność wśród nas Zmartwychwstałego. Zauważmy, że Tomasz dochodzi do wiary wtedy, gdy odnajduje wspólnotę. Kościół ze swojej strony wezwany jest do tego, aby uczynić obecność Chrystusa zmartwychwstałego widzialną przez świadectwo życia we wspólnocie na wszystkich poziomach, tak jak pierwotna wspólnota jerozolimska, w której wierzący mieli "jedno serce i jednego ducha" (Dz 4,32; por. 1 J 5,1-6). W ten sposób dzisiejszy świat odnajdzie wiarę w Chrystusa poprzez nasze świadectwo.

Zwiastowanie Pańskie - 7 IV 1997

"Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według twego słowa" (Łk 1,38).

W zwiastowaniu Anioła Gabriela Błogosławiona Dziewica, "pełna łaski", przyjęła w wierze Słowo Boże. Poczęcie Jezusa przez Dziewicę Maryję za przyczyną Ducha Świętego wskazuje na moment, w którym Bóg wchodzi w sposób decydujący w historię ludzkości, aby dokonać naszego zbawienia (Łk 1,26-38). Zwiastowanie rozpoczyna Adwent, w którym Syn Boży staje się ciałem, aby dopełnić swoją zbawczą ofiarę w posłuszeństwie Ojcu (Hbr 10,5-10) i aby być pierwszym spośród zmartwychwstałych (1 Kor 15,20). Kościół jak Maryja przyłącza się do posłuszeństwa Chrystusa, przeżywając sakramentalnie w wierze paschalne znaczenie Zwiastowania.

III Niedziela Wielkanocy - 13 IV 1997

"W imię Jego głoszone będzie nawrócenie i odpuszczenie grzechów wszystkim narodom" (Łk 24,47).

Nauczanie Chrystusa Zmartwychwstałego jest orędziem o nawróceniu i o odpuszczeniu grzechów (Łk 24,47; por. Dz 3,19). Orędzie to powinno być głoszone wszystkim narodom. Rzeczywiście Chrystus "jest ofiarą prześlania" za grzechy całego świata (1 J 2,2). Z drugiej strony, kto autentycznie doświadczył Chrystusa, przynaglony jest do dawania świadectwa temu doświadczeniu. Świadectwo takie daje się przez czyny połączone z głoszeniem słowa, na wzór Piotra, który uzdrawia kalekę i głosi Chrystusa (zob. kontekst Dz 3,13-15.17-19). Jest to ważne zwłaszcza dla człowieka współczesnego, który "chętniej słucha świadków niż mistrzów, a jeżeli słucha mistrzów, to tylko dlatego, że są świadkami" (Paweł VI, Evangelii nuntiandi, 41).

IV Niedziela Wielkanocy - 20 IV 1997

"Mam także inne owce (...). I te muszę przyprowadzić i będą słuchać głosu mego, i nastanie jedna owczarnia i jeden pasterz" (J 10,16).

Chrystus ukazuje się nam jako pasterz. Fundamentem tego obrazu jest dar życia. Chrystus jest dobrym pasterzem, który "daje życie za owce" (J 10,11), nie jest "najemnikiem". Chrystus dając siebie, daruje swoim owcom życie, zbawienie - "w żadnym innym imieniu nie ma zbawienia" (Dz 4,12) - i synostwo Boże: "zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi" (1 J 3,2). Wszyscy ludzie są wezwani, aby być częścią owczarni Chrystusa (por. J 10,16) i uczestniczyć w Jego zbawczych darach. Jest rzeczą ważną, aby w ciągu tego roku w

aspekcie ekumenicznym "zwrócić spojrzenie na Chrystusa jedyne Pana" (Tertio Millennio adveniente, 41).

V Niedziela Wielkanocy - 27 IV 1997

"Kto trwa we Mnie, ten przynosi owoc obfity" (J 15,5).

Głównym tematem dzisiejszej liturgii jest witalna więź wierzących z Chrystusem. On jest "prawdziwym krzewem winnym", my "latoroślami". Aby "przynosić owoc", należy "trwać w Nim" (J 15,1-8). To "trwanie w Chrystusie" nie wyczerpuje się w relacji instytucjonalno-strukturalnej, podkreślonej przez obraz jednej trzody z poprzedniej niedzieli, lecz należy czynić wolę Ojca, jak zostało to objawione w Chrystusie:

"Przykazanie Jego zaś jest takie, abyśmy wierzyli w imię Jezusa Chrystusa, Jego Syna, i miłowali się wzajemnie" (1 J 3,23). Jest to konkretne życie wiary i czynnej miłości, która karmi się i objawia się intensywnością wewnętrznej więzi z Chrystusem. Kto spotkał Pana i żyje tym doświadczeniem, jak św. Paweł, gotowy jest do dawania odważnego świadectwa (Dz 9,26-31).

VI Niedziela Wielkanocy - 4 V 1997

"Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej" (J 15,10).

Orędzie tej niedzieli rozwija temat poprzedniej niedzieli. "Bóg jest miłością" (1 J 4,8). Miłość chrześcijańska wychodzi więc od Ojca i kieruje się najpierw ku Synowi a od Niego zwraca się do uczniów, którzy są nimi, jeśli trwają w tej miłości skoncentrowanej na Jezusie. Ona prowadzi do pokonania wszelkich podziałów i dyskryminacji, zgodnie z przykładem pierwszej wspólnoty chrześcijańskiej (por. Dz 10,25-27.34-35.44-48). Jest to prawdziwa miłość chrześcijańska, która "przynosi owoc" (J 15,16). Świadectwo wiary chrześcijan winno stać się głoszeniem zbawienia, aby cały świat "uwierzył, a wierząc ufał, a ufając miłował" (Dei Verbum, 1).

Wniebowstąpienie Pańskie

"Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu" (Mt 28, 19).

Uroczystość Wniebowstąpienia może tworzyć ważny etap w katechezie "o Osobie Jezusa Chrystusa i Jego tajemnicy zbawienia", własny temat tego roku (por. Tertio Millennio adveniente, 42). Wniebowstąpienie jest ostatnią tajemnicą ziemskiego życia Jezusa i objawia pewne fundamentalne rysy Jego zbawczej misji. Chrystus wstępuje "do nieba", "w górę" (Dz 1,2.9), ostatecznie wraca "na prawicę Boga" (Mk 16,19).

Wszystko dokonało się w Jezusie, lecz wszystko powinno jeszcze dokonać się w poszczególnych członkach Jego Ciała, "aż dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego, do człowieka doskonałego, do miary wielkości według Pełni Chrystusa" (Ef 4,13). Jest to misterium, które winno być głoszone "wielkiemu stworzeniu" (Mk 16,15).

VII Niedziela Wielkanocy - 11 V 1997

"Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam" (1 J 4,16).

Powracają tematy wiary i miłości, które są znakami naszej jedności z Bogiem (por. 1 J 4,15-16). Każda decyzja wiary implikuje miłość, ponieważ zobowiązuje do nawrócenia, które nie może zaistnieć bez daru człowieka z siebie samego. Lecz wiara i miłość na tym świecie pozostają w warunkach niepewnych, poddane są zagrożeniom świata - to słowo-klucz w perykopolu dzisiejszej Ewangelii (J 17,11b-19). Uczeń jest "na świecie", lecz nie jest "ze świata". Pozostawać wiernym Chrystusowi oznacza przyjąć i strzec słowa Bożego, słowa prawdy (J 17,14.17), przedmiotu świadectwa apostołskiego (por. Dz 1,15-17.20-26).

Niedziela Zesłania Ducha Świętego - 17 V 1997

"Wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym i głosili wielkie dzieła Boże"

(Por. Dz 2, 4.11).

W tym roku wskazane jest wyakcentowanie chrystologicznego sensu Zesłania Ducha Świętego, w którym Bóg "doprowadził do pełni misterium paschalne" (Prefacja). Duch Święty jest darem par excellence obiecany przez Syna, jest Pocieszycielem, którego On posyła "od Ojca" (J 15,26), aby objawił naszym sercom misterium Chrystusa: "Gdy zaś przyjdzie, On, Duch Prawdy, doprowadzi was do całej prawdy. (...) On Mnie otoczy chwałą, ponieważ z mojego weźmie i wam objawi" (J 16, 13-14; por. Modlitwa nad darami). W czasie Kościoła Duch kontynuuje i prowadzi do pełni dzieło Jezusa. Duch jest więc darem paschalnym udzielonym tym wszystkim, "którzy należą do Chrystusa Jezusa" i "ukrzyżowali ciało swoje z jego namiętnościami i pożądaniami", aby żyli Duchem i postępowali według Ducha (Ga 5,24-25). Duch jest nowym prawem ludu Bożego, każdego chrześcijanina.

Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa

"To jest Ciało moje (...) to jest moja Krew" (Mk 14,22.24).

Przymierze synajskie zawarte między Bogiem i ludem izraelskim - zawarte za pośrednictwem Mojżesza, który wziął krew i pokropił nią lud mówiąc: "oto krew przymierza, które Pan zawarł z wami na podstawie wszystkich tych słów" (Wj 24,8) - osiągnęło swoją pełnię oraz całkiem nowe znaczenie w Wieczerniku, gdzie Jezus celebrując Paschę dał swoim uczniom na pokarm swoje Ciało i kielich z winem wraz ze słowami: "To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana" (Mk 14,24). Krew Chrystusa, ofiara miła Bogu, "oczyszcza nasze sumienie z martwych uczynków, abyśmy służyć mogli Bogu żywemu" (Hbr 9,14).

Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa - 6 VI 1997

"Będą patrzeć na Tego, którego przebili" (J 19,37; Za 12,10).

"Moje serce się wzdryga" (Oz 11,8) - słowa te wyrażają czułość i współczucie, które mają swoją rolę w wypełnieniu misterium planu Bożego w Chrystusie. Wiara i miłość pozwalają nam "poznać miłość Chrystusa, przewyższającą wszelką wiedzę" (Ef 3,19). Św. Jan daje świadectwo w Ewangelii o prawdziwym Baranku Bożym, który został ofiarowany jako prawdziwa Pascha, ponieważ Jan widział, jak "jeden z żołnierzy włócznią przebił Mu bok i natychmiast wypłynęła krew i woda". "Zaświadczył o tym ten, który widział, a świadectwo jego jest prawdziwe". Świadectwo o tym, że przez swoją śmierć na krzyżu Jezus wypełnił Pisma: "kości Jego nie będą łamane" i: "będą patrzeć na Tego, którego przebili" (J 19,34-37).

Przemienienie Pańskie - 6 VIII 1997

"Otrzymał od Boga Ojca cześć i chwałę" (2 P, 1, 17).

Podczas gdy Jezus modlił się, Jego oblicze się zmieniło. Przymierze zawarte przez Boga z Abrahamem i prawo dane za pośrednictwem Mojżesza zostały doprowadzone do pełni przez łaskę i prawdę, które mogły przyjść jedynie za pośrednictwem Jezusa Chrystusa, będącego naszym światłem i zbawieniem. Mamy nadzieję, że On przemieni nas w swoje chwalebne Ciało. Głos z nieba jest znakiem objawienia Boga o Jezusie przez zupełne odzwierciedlenie Jego mądrości i Jego chwały. Ewangelia mówi, że podnosząc wzrok Apostołowie widzieli "samego Jezusa". Wszyscy winni uczyć się widzieć "samego Jezusa" w zwyczajnych wydarzeniach każdego dnia i słuchać Jego głosu, który wzywa do nawrócenia (Mk 9,1-11).

Chrystusa Króla Wszechświata - 23 XI 1997

"Każdy, kto jest z prawdy, słucha mojego głosu" (J 18,37).

"Z tytułu swej przynależności do Chrystusa, Pana i Króla wszechświata, świeccy uczestniczą w Jego urzędzie królewskim i są przez Niego wezwani do służenia Królestwu Bożemu i do jego rozszerzania w dziejach. Ludzie ci przeżywają swą chrześcijańską królewskość przede wszystkim poprzez duchową walkę, ażeby pokonać w sobie królestwo

grzechu (por. Rz 6,12), a następnie poprzez dar z siebie, aby w miłości i sprawiedliwości służyć Jezusowi, który jest obecny we wszystkich braciach, a zwłaszcza najmniejszych" (por. Mt 25,40; Jan Paweł II, *Christifideles laici*, 14).

"Syn człowieczy", któremu powierzono "panowanie, chwałę i władzę królewską" w Dn 7,13-14, objawia się jako Nasz Pan Jezus Chrystus w Ap 1,5-8. Jego królestwo jest powszechne i najwyższe, "nie jest z tego świata" (J 18,35). Dlatego nie jest bezpośrednio widzialne, ale jest światłem i prawdą.

Notitiae 361 Vol. 32(1996) - Nr 8.
Z włoskiego tłumaczył ks. Czesław Krakowiak.